

Fylkesavdelingen Oslo og Akershus
CP-foreningen
v/ Thor Sandmel og Inga Holten

Det Kongelige Kunnskapsdepartement

Høringsnotat om forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven

Vi viser til nylig innsendt uttalelse fra Cerebral Parese-foreningen. Det følgende er ment som et lite supplement til deler av denne uttalelsen, fra noen engasjerte personer i Foreningens fylkesavdeling i Oslo og Akershus. Vi henviser også til privat brev fra Marianne Semner, som belyser noen av de samme temaer fra et mer personlig synspunkt.

Angående punkt 3.2.4, sitert fra høringsnotatet til departementet:

”3.2.4 Forslag

Departementet foreslår at opplæringsloven § 5-3 blir justert slik at sakkyndig vurdering - før vedtak om spesialundervisning fattes - skal innhentes *når det er nødvendig for at saken skal bli opplyst. [...]*

Dersom opplæringsloven § 5-3 endres i tråd med ovennevnte, er det naturlig å vurdere tilsvarende endring for spesialpedagogisk hjelp for barn under opplæringspliktig alder etter § 5-7 og for voksne som får spesialundervisning etter § 4A-2.”

Forslaget om endring på dette punktet innebærer en svekkelse av den enkelte elevs rettigheter, sånn som vi ser det. Det kan skape en uheldig uklarhet omkring ansvarsforhold. Hvem skal bestemme når det er ”nødvendig” med sakkyndig vurdering? Man kan også risikere at den nødvendige kompetansen for å vurdere enkelttilfellene faktisk ikke er tilstede overalt til enhver tid.

Når det gjelder barn under opplæringspliktig alder som har en diagnose og som dermed forventes å ha behov for spesialpedagogisk hjelp, vil dette forslaget også innebære en svekkelse. Når barna er så små, er det ofte vanskelig å se hvilke utfall en diagnose vil gi. Hvis man utsetter den grundige utredningen som skal til for å skrive en sakkyndig vurdering, kan dette i verste fall føre til at hjelp på viktige områder blir satt inn for sent til barn som ville hatt utbytte av spesialpedagogisk hjelp på et så tidlig tidspunkt som overhodet mulig. Dette kan vi ikke risikere.

Angående punkt 6 i notatet, om utvidelse av retten til tegnspråkopplæring.

Vi er naturligvis glade for den foreslåtte lovfestingen av hørselshemmedes rett til tegnspråkopplæring ved reelt behov for slik opplæring, selv om de ikke har tegnspråk som førstespråk. I slike tilfelle vil tegnspråk nettopp fungere som alternativ og/eller supplerende kommunikasjon. Vi mener i den forbindelse at de samme bestemmelser også bør gjelde andre former for alternativ og supplerende kommunikasjon. Det finnes barn som har slik kommunikasjon som sitt "førstespråk" og eneste kommunikasjonsmulighet, barn som bare sporadisk benytter slik kommunikasjon, og alle grader mellom disse ytterpunktene. Vi mener at hvis man etter sakkyndig vurdering kommer til at barnet har behov for opplæring i og på sin primære kommunikasjonsform, enten det er tegnspråk, Bliss, piktogrammer, eller andre former, skal barnet også ha rett til slik opplæring. Vi henviser i den forbindelse til FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter, vedtatt 13. desember 2006 og undertegnet av Norge 30. mars 2007, artikkel 2 punkt 1 og 2, artikkel 21, og artikkel 24 punkt 3 og 4, hvor tegnspråk og andre former for alternativ og supplerende kommunikasjon likestilles:

Article 2 - Definitions

For the purposes of the present Convention:

* "Communication" includes languages, display of text, Braille, tactile communication, large print, accessible multimedia as well as written, audio, plain-language, human-reader and augmentative and alternative modes, means and formats of communication, including accessible information and communication technology;

* "Language" includes spoken and signed languages and other forms of non spoken languages;

Article 21 - Freedom of expression and opinion, and access to information

States Parties shall take all appropriate measures to ensure that persons with disabilities can exercise the right to freedom of expression and opinion, including the freedom to seek, receive and impart information and ideas on an equal basis with others and through all forms of communication of their choice, as defined in article 2 of the present Convention, including by:

1. Providing information intended for the general public to persons with disabilities in accessible formats and technologies appropriate to different kinds of disabilities in a timely manner and without additional cost;
2. Accepting and facilitating the use of sign languages, Braille, augmentative and alternative communication, and all other accessible means, modes and formats of communication of their choice by persons with disabilities in official interactions;
3. Urging private entities that provide services to the general public, including through the Internet, to provide information and services in accessible and usable formats for persons with disabilities;

4. Encouraging the mass media, including providers of information through the Internet, to make their services accessible to persons with disabilities;
5. Recognizing and promoting the use of sign languages.

Article 24 – Education

3. States Parties shall enable persons with disabilities to learn life and social development skills to facilitate their full and equal participation in education and as members of the community. To this end, States Parties shall take appropriate measures, including:

1. Facilitating the learning of Braille, alternative script, augmentative and alternative modes, means and formats of communication and orientation and mobility skills, and facilitating peer support and mentoring;
2. Facilitating the learning of sign language and the promotion of the linguistic identity of the deaf community;
3. Ensuring that the education of persons, and in particular children, who are blind, deaf or deafblind, is delivered in the most appropriate languages and modes and means of communication for the individual, and in environments which maximize academic and social development.

4. In order to help ensure the realization of this right, States Parties shall take appropriate measures to employ teachers, including teachers with disabilities, who are qualified in sign language and/or Braille, and to train professionals and staff who work at all levels of education. Such training shall incorporate disability awareness and the use of appropriate augmentative and alternative modes, means and formats of communication, educational techniques and materials to support persons with disabilities.

Konvensjonen vil kreve endringer av norsk lovverk på en rekke områder. Spesielt vil de siterte deler av konvensjonen kreve lovfesting av rettigheter til opplæring i og på alle former for "språk" etter definisjonen i artikkel 2.

På denne bakgrunn drister vi oss til å foreslå følgende utvidelse/endring av lovteksten (endringer er kursivert):

"§ 2-6. Opplæring i teiknspråk og andre former for alternativ og supplerande kommunikasjon i grunnskolen.

Elevar som har teiknspråk eller anna form for alternativ og supplerande kommunikasjon som førstespråk eller som etter sakkunnig vurdering har behov for slik opplæring, har rett til grunnskoleopplæring i og på teiknspråk eller den forma for alternativ og supplerande kommunikasjon dei nyttar. Omfanget av opplæringa i tid og innhaldet i opplæringa fastsetjast i forskrifter etter § 2-2 og § 2-3 i denne lova.

Kommunen kan bestemme at opplæringa i og på teiknspråk eller anna form for alternativ og supplerande kommunikasjon skal givast på ein annan stad enn den skolen eleven soknar til.

Barn under opplæringspliktig alder som har særlege behov for *opplæring i teiknspråk eller anna form for alternativ og supplerande kommunikasjon*, har rett til slik opplæring. Departementet gir nærmare forskrifter.

Før kommunen gjer vedtak etter første og tredje leddet, skal det liggje føre ei sakkunnig vurdering.”

Det kan bemerkes at vi ikke er spesielt begeistret for ledd 2 i paragrafen, men vi forstår at det for mindre kommuner kan være vanskelig å skaffe nødvendig kompetanse i elevens nærmiljø.

Oslo, 7. desember 2007

Med vennlig hilsen
CP-foreningens fylkesavdeling Oslo og Akershus

Thor Sandmel
styremedlem

Inga Holten
styremedlem